

SVAZ POŽÁRNÍ OCHRANY ČSSR - ZO v BĚRUNICÍCH

1880 100 let 1980

**POŽÁRNÍHO SBORU
V BĚRUNICÍCH**

**SVAZ POŽÁRNÍ OCHRANY ČSSR
ZÁKLADNÍ ORGANIZACE V BĚRUNICÍCH**

VYDÁVÁ TUTO PAMĚTNÍ PUBLIKACI
POD ZÁŠTITOU
MÍSTNÍHO NÁRODNÍHO VÝBORU
V BĚRUNICÍCH

100 let

**Založení Dobrovolného hasičského sboru
V Běrunicích**

SESTAVIL JAROSLAV PÁNEK
A ING. MILAN ZIMA

1880 - 1980

Vážení přátelé!

Dnes dostáváte do ruky brožurku, která vzpomíná rok 1880, kdy byla v Běrunicích založena dobrovolná hasičská jednota. Od tohoto data uplynulo již 100 let a tato doba mám dává právo a povinnost zamyslet se nad tímto obdobím, které přineslo v životě naší obce a našeho národa mnoho velkých událostí a změn.

Je nutno nejdříve vzpomenout těch, kteří před 100 lety založili v Běrunicích hasičskou jednotu ve snaze zabránit škodám způsobovaným požáry na veřejném a soukromém majetku. Nebyl to však jen tento záměr, ale založení hasičské jednoty přineslo velký význam v organizování společenského života v naší obci a okolí, později v národním uvědomění.

Začátky dobrovolného požárního sboru byly těžké, protože nebylo dostatečné materiální zabezpečení, a to klade velké nároky na morální vlastnosti jejich členů. Tyto vlastnosti nabývají v socialistické přítomnosti novou naléhavější platnost. Naše socialistická společnost dává požární ochraně plnou podporu. Dnes se naše požární sbory již nesetkávají s obtížemi při materiálně technickém zabezpečení, neboť toto jim naše společnost v plné míře poskytuje.

Úloha požárních sborů v naší socialistické společnosti se neustále zvyšuje, neboť je jednou ze složek, které ochraňují náš společný a osobní majetek. Tato práce spočívá hlavně v předcházení požárů prováděním dobré prevence.

U příležitosti tohoto slavného výročí je nutno poděkovat všem, kteří tuto práci v našem požárním sboru v tomto období vykonávali i těm, kteří ji vykonávají v současné době. Je potěšitelné, že v řadách členů požárního sboru v Běrunicích je mnoho mladých, kteří jsou zárukou dobré práce požárního sboru v příštím období. Cíle našich požárníků jsou jasné, a proto hlavním úkolem bude zvýšit nároky na organizaci dobrovolného požárního sboru, neboť úkoly na něj kladené jsou stále náročnější.

Vážíme si práce požárníků, a proto jim budeme neustále pomáhat v jejich záslužné práci. Jsme přesvědčeni, že elán a zájem o veřejně prospěšnou práci u členů našeho požárního sboru jsou zárukou, že všechny úkoly při prevenci i vlastní požární ochraně budou pohotově a úspěšně splněny. Za tyto jistoty všem členům požárního sboru a jeho funkcionářům upřímně děkujeme.

Vstupujeme do 35. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, které vzdáváme hold a poděkování. Toto výročí je příležitostí k intenzívnější politickoorganizační práci a rozvinutí aktivity a iniciativy na všech úsecích společenského života a všech úsecích našeho hospodářství. Toto bude i náš přínos naší společnosti a dík osvoboditelům.

Věroslav Šafařík, předseda MNV

PAMĚTI OSADY

V Běrunicích (Velké i Kostelní Běrunic) bývala tvrz při zemské stezce kladsko-polské, podobně jako v zaniklých Sedliškách na cestě k Dlouhopolsku. Ale poloha původní tvrze není známa ..

Na ní sídlil v 1354-1366 vladýka Slavík z Běrunic, jenž se připomíná jako patron zdejšího kostela. Když zemřel Mojek, řečený Puklice, bez dědiců náleželo právo jeho Bohuškovi Puklicovi na Štítarech u Městce Králové a sirotkám po zemřelém Jarošovi z Běrunic.

L. 1394 koupil Běrunic Bernart z Kořec, převedl sem věno své choti Elišky a sídlil na tvrzi v Běrunicích. Z jeho dětí se uvádí jmenovitě Jan Hájek a Eliška, provdaná za Michala z Jezeřan.

Barnart se uvádí r. 1400, kdy daroval úrok na lánu roli faráři Chotějovskému na záduší Volfarta otce a Kačky mateře.

Syn jeho pojal za choť Ofku, dceru Jaroše z Libče, purkrabí hradištského. Zemřel asi v stejný čas s otcem.

Michal z Jezeřan vyprosil si na králi Václavovi spolek se sirotky Bernartovými. Vdova Eliška se však bránila, aniž se chtěla z tvrze hnouti, leč by Michal i dluhy podstoupil. Platil tedv a nechal ji ve věně.

R. 1415 postoupil Běrunic Jarošovi z Libče a odejel sám na Doksany, zanechav ženu s matkou její na Běrunicích. Jaroš zpustošil dvůr a postoupil jej r. 1418 Petrovi z Chlumu a Turovic.

Začaly bouře husitské a r. 1429 v noci kdosi tvrz zapálil a kopec zpustl. Teprve r. 1454 dne 11. února potvrzeny Běrunic právem dědickým Závvišovi ze Sekeřic od krále Ladislava, a to věnné právo starší Elišky Bernartovy, které přešlo na Jana z Tuněchod.

Druhý díl, bývalé věno Elišky mladší, koupil r. 1469 Čeněk Vyšihněvský z Barchova. Rod jeho se trvale usadil v Běrunicích a jak se zdá, proto též Vyšehnějovice (sev. od Přelouče) prodal. V tomto díle postavili noví držitelé i tvrz. Jak ojedinělá zpráva svědčí, postavena byla tvrz nad bývalým rybníkem Adámkem (na vršku nad studánkou), kde se dosud říká "Na zámečku", Paměti Fr. Libánského z Běrunic: Na vršku býval za mého mládí kolem zámečku čtyřstranný val s hlubokým příkopem. R. 1863 obec pozemek pronajala Václavu Velechovskému. Týž příkopy zaházel, tvrziště rozkopal a v pole proměnil. Při kopání našel střepy hliněných nádob, velký hliněný rendlík" kusy drátu aj., vespod byl samý popel. Nalezené věci zaházel opět hlínou. Lidová pověst praví, že ze zámečku šla dřevěná krytá pavlač až po běrunický dvůr. Po ní chodívali ze zámečku do Běrunic do kostela.

Mnoho držitelů se vystřídal na tvrzi. Běrunic, než byla připojena k panství "Dymokurskému". Tvrz se ještě udržela do r. 1673 a dole v ní čeládka bydlela. Byly tu sklepy suché (vrchní), komory a světnice, ale v horní části bylo již pusto, nebylo v ní kamen ani oken.

Útrapy pobělohorské dotkly se osady plnou měrou. Pro útisky odešlo mnoho utrakvistů do ciziny. Ještě r. 1735 na suplice do Řezna pro ochranu protestantů podané, podepsán mezi jinými vystěhovalci Václav Lonský z Běrunic na Dymokursku. Po vojně r. 1673 uvádí se v Běrunicích filiální chrám, tvrz s dvorem, 19 osedlých a 2 pusté grunty. Vrchnosti chtějíce pro své dvory získati robotníků, stavěly během XVIII. věku ve vsi domky, propůjčující je domkářům, kteří se zavazovali konati 21 dnů pěší roboty, 10 dnů "lásky" (práce v, lesní kultuře) za stelivo a dříví. Vrchnost dymokurská zřídila 14 baráků, jiná vrchnost chlumecká, již byli poddáni 2 chalupníci i na pozemcích a spory mezi baráčníky panskými a obecními se dlouho vlekly. Za zprávy dymokurského vrchního Macháčka vyměnila obec i rolníci své pozemky "Ve svatotrojičných" (v místech, kde stávala kaple sv. Trojice u Králova Městce) za vysušené rybníky u obce. Vrchnost celý průhon od ohrady až na obecní pastviny osázela lesem. Tak vznikl les Holička se zadním dílem, zvaný Svatotrojičný les. Obci zůstaly močály a

mokřiny po rybnících.

Koncem XVIII. věku zapálil blesk statek Štěpánův [kde stával sádek u dvora), vyhořely maštale, sýpky a ratejna u dvora, jen stodola a 5 usedlostí zůstaly. Vrchnost postavila nový dvůr a spolu postavena v té době fara. Pamětníci vzpomínají posledních dob roboty, kdy vrchní Macháček nutil domkáře obecní k 12denní robotě, podruhy k 8denní a bránící se chudřasy do vrátnice zavíral, bití dal. Baráčník Libánský, jenž nechtěl sklonit hlavu před všemocným pánem a nepodepsal závazku, byl zavřen po 4 neděle ve vrátnici dymokurské a týdně dostával - 10 ran holí." To bylo již kolem r. 1840. . . .

DĚJINY CHRÁMU

Nejstarší zpráva z r. 1354 uvádí Slavíka z Běrunic patronem místního chrámu. Po válkách husitských nedostává se o chrámu zpráv. Znovu zřízen byl v XVI. věku za horlivých katolíků Dašických z Barchova, jak nápisy na zvonech svědčily. Starý zchátralý kostel byl r. 1716 až na kapli zbořen a nyní ve dvou letech nákladem zádušního fondu postaven. Znaky patronky Montecuculi umístěny na hlavním oltáři a nade dveřmi věžními. Kostelní věž přistavena r. 1790 a v ní 4 zvony zavěšeny. R. 1787 byl běrunický kostel povýšen císařem Josefem II. na lokálii a prvním lokalistou jmenován Václav Dvorský. Postavena i farní budova o poschodí a v přízemí na čas umístěna škola. R. 1797 pokryt kostel prejzy nákl. 1300 zl. Lokalista V. Dvorský trpce si stěžuje ve farní kronice nejen na velké svízele, jaké měl s bludaři "Deisty" ve své kolatuře, ale vypisuje i jiné potíže svého pobytu v Běrunicích. Když r. 1795 udáno 56 adamitů (blouznivců) vrchnostenskému úřadu k stíhání pro ideje komunistické, a že podle rozumu a přírody chtějí bohu sloužiti. Měli také svá proctví, a to: Určovali den a hodinu, kdy hvězdy z nebe padat budou a blesky lidí stíhati. Když se tak nestalo, odkládali vše na druhý den. Sami sebe i katolíky k tomu měli, aby neorali ani nesili, protože toho roku vůbec žní nebude. Předpovídali konec světa a hrozili tomu i onomu městu či vesnici zničením ohněm. Z té příčiny mnohá místa ze strachu před ohněm, noční hlídky měla. Sám hrabě Kinský takové opatření učinil. Posledním adamitou byl Jan Novotný z Běrunic, který zemřel 13. prosince r. 1890 ve chvíli, kdy jeho souložnice porodila dcerušku. (Dále sdělení vdp. Vintery, napsal ř. učitel V. Šnábl)

Kolem kostela hřbitov, na který se pochovávalo do r. 1883, kdy byl vesnicí zřízen hřbitov nový.

Uvnitř kostela jsou tři oltáře, na nichž nešetřeno zlatem a rokokovými ozdobami. V poschodí věže jsou varhany, které asi se zvonem a cínovou křtitelnicí náležejí k nejstarším částem kostela ze XVI. století. Za rakousko-uherské monarchie byly 3 zvony zničeny, za nacistické okupace byl odvezen 1 zvon. Tak byly zničeny hodnotné památky ze XVI. století!

Jaroslav Pánek

PAMĚTI PRO MLADŠÍ GENERACI

Katastrální rozloha činila 715 hektarů. Ornice je většinou zvětralá opuka. Katastrem se vine potok od Dlouhopolska k Městci Králové. Bývalé rybníky: Adámek, Zmrhalík, Postranní, Na těšiteli, Boukalík, Obicka, Hliňák, (Holička) a Nouze byly v 18. století mimo Nouze vysušeny.

Poštovní úřad v Městci Králové, telegrafní úřad v Šlibovicích. Dnes je poštovní úřad v Běrunicích.

Zdravotní středisko v Městci Králové.

Spolky:

Sbor dobrovolných hasičů od r. 1880, Hospodářsko-čtenářská beseda od r. 1885, Spolek domkářů Svornost od r. 1902, Sokol od r. 1905, Záložní spolek (Raiffeisenka] od r. 1905,

Spolek vojenských vysloužilců od r. 1906, Spolek divadelních ochotníků odštěpen od Hospodářské besedy.

Názvy tratí: Pole-Ohrada, Na cejkavách, Hájek, Mářa, Na štěpný, Na klínku, Za zahrada-mi, Pode vsí, U silnice, Za ovčínem, Adámek, Cikánka, Kopanina, Drahomíra, Vzadu, Pra-ha, Na dlouhých, Boukalík, Trnovatice, Na dvacítce, Na zlatnici, Na padesátce, Na desítce, Na devíti kopách, Na Barušce, Za rákosem, Na těšiteli, Zahatí, Na Sedličkách, Pod vršky, Na lukách, Za krchovem, Na okolku, Nad polníkem.

Cesty: Cejkava, Hájek, Druhý hájek, U topolu, Polník, Jahodovka, Na proutku, V Adám-ku, Umrlčí cesta, Sedlička, Pod hruškou, Boukalík, Trnovatice, Na dlouhých, Zahatí, Baruška, Pod vršky.

Od první světové války po dnešní dobu se ráz vesnice hodně změnil. Dvůr byl rozparcelo-ván a ze stáje upravena sokolovna, ratejna úplně rozbořena a na jejím místě postavena své-pomocí samoobsluha Jednoty Nymburk. Ze zbytku dvora vzniklo přistavěním několik oby-tných usedlostí. V sádku (zahradě) u dvora postavena mateřská škola.

Po třicátých letech byla nezaměstnanost, která se rok od roku zvyšovala. Občané, kteří měli pár kousků svého nebo pachtovaného pole, jak tak žili, neb je tlačily daně a dluhy. V roce 1945 po osvobození Sovětskou armádou byl utvořen revoluční výbor v čele se sou-druhem řídícím učitelem Josefem Svobodou, později pracoval jako předsedu MNV v Běruni-cích. Po okupaci hospodářství obce bylo ve špatném stavu, takže se MNV a předsedům MNV soudr. Jos. Šimákovi a Jos. Letákovi (staršímu) těžko pracovalo.

V letech 1961 započala první akce "Z" v obci. Vybudování kanalizace, která trvala po eta-pách do r. 1963. Zde byl právě hnacím motorem veškerých akcí s. předseda MNV Věroslav Šafařík. jeho práce nebyla lehká, zajišťovat materiál a brigádníky na kanalizaci, chodníky, komunikace, Jednotu, mateřskou školku a práce v sousedních obcích. Při své zodpovědné práci je členem Sokola a místní požární ochrany atd.

Na kanalizaci bylo odpracováno 4286 brigádnických hodin - hodnota díla 620 000 Kčs. Příkopy, kde stála hnijící voda, úplně zmizely.

V r. 1966 až 1972 po etapách zřízeny chodníky, na kterých bylo odpracována 4865 hodin - hodnota díla 268 500 Kčs.

Komunikace byla prováděna po etapách od r. 1973 až 1975. Většinou jsou cesty asfaltové, mimo "Na vrškách" a "Na 'závisti'", kde jsou položeny betonové panely, Odpracováno 2300 hodin - hodnota díla 618 000 Kčs,

Volební program MNV a NF byl vždy splněn. Největšího Úspěchu bylo dosaženo při vý-stavbě mateřské školy za spolupráce všech složek a občanů.

Místní požární ochrana v Běrunicích odpracovala na školce 1000 hodin, z toho nejvíce před-seda Boh. Brzák. Ruce k dílu přiložili členové MNV, tělovýchovné jednoty Sokola Běruni-ce., Myslivecké sdružení "Velký říjen" Velké Výkleky obdrželo čestné uznání od rady MNV v Běrunicích za odpracované hodiny na školce. Dále se zúčastnil brigád DV jednoty v Bě-runicích a občané zdejší obce.

Výstavba započala v r. 1974 do r. 1978. Odpracováno 12 380 hodin zdarma - hodnota dí-la byla 1 990 000 Kčs.

Zavedena autobusová linka ČSAD Městec Králové, Běruničky, Běrunice, Velké Výkleky, Kněžičky, Kopicák, Dlouhopolsko, kde je přípoj na Poděbrady, Nymburk a Prahu. Autobu-sová linka vyhovuje jak dělníkům, tak i dětem do školy.

Postavena čekárna (autobusová zastávka). vedle je zřízena telefonní budka. Náves už není husím rynkem, dnes se změnila díky občanů v záhony květin a parků.

To by mělo být pobídkou pro příští generace, pokračovat v dalším budování, své obce.

Z historie zemědělského družstva

Již v r. 1945 byla z malých rolníků ustanovena rolnická- komise. Jejím předsedu by, Jos. Konvalinka, malorolník. Téhož roku. v září byla vytvořena místní organizace Jednotného svazu českých zemědělců. Předsedou byl zvolen Bohumil Tománek, zemědělský dělník. Velká pozornost byla věnována obdělání veškeré půdy. Před únorovými událostmi v r. 1948 na veřejné schůzi zemědělců zvolena delegace na sjezd rolnických komisí v Praze. Po návratu zemědělce o průběhu sjezdu informovala.

Zvláště byla věnována pozornost návrhu zákona o revizi první pozemkové reformy. Podle tohoto zákona bylo zemědělcům z Běrunic přiděleno od dvora Běruničky celkem 60 hektarů půdy, jakož i koně a krávy. Odchodem několika zemědělců do pohraničí zbyla zde určitá výměra půdy, úmrtím statkáře Krále zůstalo 30 hektarů půdy bez hospodáře a pracovních sil. Někteří malí zemědělci odešli za prací do průmyslu a zanechali zde pachtovaná pole, která bylo nutno v zájmu výživy národa obdělávat.

Tak již v r. 1949 vzniká myšlenka založení přípravného výboru jednotného zemědělského družstva k společnému obdělávání půdy. Otázka byla projednána v členské schůzi KSČ, ale stanovisko jednotlivých členů nebylo jednotné. Rozhodující byly žně 1949, ve kterých několik soudruhů sklídilo úrodu statku č. 61. Bylo rozhodnuto založit přípravný výbor JZD. Jeho předsedou byl Václav Brzák" předseda KSČ, dělník. Vstoupilo 11 zemědělců, 7 kovorolníku, 1 traktorista, 2 kočí, 2 dělníci, 4 ženy dělníku, 7 členů různých povolání (vedoucí konzumu, úředník, strojevůdce apod.). Po žních v r. 1950 odešel předseda Brzák. Vystřídal ho mladý a průbojný Miroslav Štěpán. Přestože byl zaměstnán jako člen ochranné stráže ČSO, věnoval se plně JZD a za pomoci MNV a KSČ hospodařil celkem dobře. V r. 1951 byl adaptován kravín na 30 krav. V r. 1952, o posvícení, byly slavnostně rozorány meze. Byla provedena HTÚP s hlavním cílem získat zemědělce do JZD. Provedením této úpravy vstoupilo 10 rolníků do JZD. Tím se zvýšila výměra na 200 hektarů. Bylo nutno vybudovat stáje, vybavit je mechanizačně a obsadit je dobyt看em.

Proto byla provedena adaptace stájí v cihelně na 50 kusů dobytka a později přestavba panského domu v cihelně na teletník pro 70 kusu. V r. 1956--1957 byl postaven kravín na 100 kusů krav a dvě drůbežárny na 500 slepic, později další drůbežárna na 250 slepic.

Členů rok od roku přibývalo, vlastní mechanizace byla neúplná a práce STS hospodářsky zatěžovala. Přes veškeré těžkosti se hospodářství poznenáhlu konsolidovalo a pracovní jednotka pomalu stoupala. V r. 1960 byla již přes 20,- Kčs.

Dne 18. února 1961 bylo JZD Běrunic sloučeno s JZD Velké Výkleky, Vlkov n. L., Kněžičky a Slibovice v jednotný celek s názvem JZD Velký říjen Velké Výkleky. K dnešnímu dni přibylo JZD Dlouhopolsko a Státní statek Běruničky. Předsedou JZD Velký říjen je poslanec České národní rady soudr. Oldřich Kubánek. Spolupráce s místní organizací požární ochrany v Běrunicích s JZD Velký říjen je velmi dobrá, když je třeba brigády, vypomůže.

Jaroslav Pánek

V roce 1980, kdy všechen československý lid oslaví 35. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, připomínáme si my, požárníci obce Běrunic, významné výročí. Od založení požárního sboru v Běrunicích uplynulo 100 let.

Sto let dobrovolné, obětavé a nezištné práce. Co se za těmito roky skrývá práce, starosti a radosti, úspěchů i neúspěchů se v žádné kronice nelze dočíst. Od r. 1880, kdy byl v Běrunicích ustaven dobrovolný sbor hasičský. věnovalo několik generací dobrovolných požárníků svůj volný čas i obětavé úsilí ochraně majetku a života spoluobčanů při požárech"

živelních pohromách a jiných událostech. Nelze při této příležitosti opomenout i další stránku činnosti sboru, vždyť byl vždy zároveň organizátorem kulturní činnosti a zpočátku byl jediným nositelem společenského života v obci.

Proto si dnes připomínáme právě několika jedinců, prvních členů našeho sboru, kteří prakticky s holýma rukama plnili povinnosti, které na sebe brali a berou i jejich následovníci dodnes. V této brožurce stručně popisujeme vývoj našeho sboru. Chceme ukázat svým spoluobčanům některé zajímavé a rozhodující okamžiky, a připomenout ty, kteří- naše řady již dávno opustili a zmínit se i o těch, kteří v současné době na jejich tradici navázali a pokračují v jejich odkazu.

Výbor základní organizace vyslovuje u příležitosti tohoto významného jubilea poděkování všem svým členům, kteří svou prací ve sboru, aktivní činností při akcích společenských se zasloužili o dobré jméno sboru.

Zároveň vyslovujeme upřímné poděkování všem, kteří nás v naší činnosti podporovali a pomáhali nám překonávat některé těžkosti, poděkování našim spoluobčanům, společenským organizacím a především pak Místnímu národnímu výboru v Běrunicích.

Bohuslav Brzák
předseda

Složení výboru základní organizace Svazu požární ochrany v Běrunicích v roce 1980

předseda Bohuslav Brzák, místopředseda Josef Leták, velitel Oldřich Dvořáček, zástupce velitele Miroslav Semirád, jednatel ing. Milan Zima, referent prevence Jaroslav Pilař, Josef Ouzký politickovýchovný referent, Alois Souček organizační referent, Jaroslav Beneš referent CO, Vladimír Semirád kulturní referent, Miroslav Štěpán technický referent, Josef Bařka, hospodář Jaroslav Pilař, revizoři účtů J. Pánek, M. Chrastný, V. Šimák
Základní organizace má 39 členů.

Stoletá historie požárního sboru v Běrunicích je prací několika generací nadšených a obětavých lidí. Výbor a členové dnešního sboru nezapomínají proto při této příležitosti ani těch, kteří již odešli z našeho středu, a slibují, že budou pokračovat v záslužném dne tak, aby plněním svých dobrovolných povinností přispěli k dalšímu rozvoji a rozkvětu naší socialistické vlasti k naplnění směrnic, vytyčených XV sjezdem KSČ.

Výbor ZO SPO v Běrunicích

Po osvobození naší vlasti Sovětskou armádou vstoupil sbor do nového vývojového období. Péči strany a vlády jsou vytvořeny nové podmínky pro další rozvoj činnosti dobrovolné požární ochrany. Členové se aktivně podílejí na plnění budovatelských programů, osídlování a výstavbě pohraničí, při združstevňování vesnice.

V r. 1952 byl Československý svaz hasičstva prohlášen za dobrovolnou organizaci a stává se významnou složkou Národní fronty. Činnost požárního sboru dostává novou náplň v prevenci, represii, aktivizaci, přípravě a výchově členů.

Velitelem požárního sboru od r. 1945 byl Bohumil Tománek. V letech 1947-1950 byl velitelem František Petrovický. V letech 1950-1952 zastával funkci velitele opět Bohumil Tománek. V r. 1953-1957 byl velitelem Josef Hladík. Po něm nastoupil do funkce velitele opět František Petrovický v r. 1958-1960. Od r. 1960 do současné doby je velitelem sboru Oldřich Dvořáček.

Předsedou základní organizace V tomto období byl až do konce r. 1959 Václav Hyšpler. V

letech 1960-1961 byl předsedou Bohumil Tománek. Od 1961 do současné doby je předsedou základní organizace" Bohuslav Brzák.

V uplynulém období věnuje požární sbor velkou pozornost plnění úkolů na úseku prevence a díky tomu poklesl počet požárů v obci. Významné zásahy požárního družstva v období po r. 1945:

požár stodoly u Rohlíčků , požár v domě u Šantručků, u Kukaňů, požár mlátičky u stohu v objektu JZÓ v r. 1961, _ v r. 1971 zásah u požáru v objektu CSSS v Běruničkách a u požáru stohu ve Velkých Výklekách, poslední požár byl v naší obci v r. 1972, byl to požár Šulckovy stodoly,

Pro srovnání uvádíme, že např. v r. 1925 bylo v obci 10 požárů, v r. 1926 2 požáry, v r. 1929 3 požáry atd. Skutečnost, že od r. 1972 nebyl požár žádný, svědčí o tom, že prevenci je věnována náležitá pozornost.

Na úseku výcviku a výchovy členů se naše požární družstvo pravidelně zúčastňuje všech námětových cvičení jak v obci, tak i okrskových námětových cvičení a tím se prohloubila spolupráce se všemi sbory v okrskovém systému. Dobrou úroveň požárního sboru dokazuje i pravidelná účast na soutěžích požárních družstev. Např. v r. 1959 požární družstvo se umístilo v okrskovém kole na I. místě a zvítězilo v okresní soutěži v Poděbradech a obdrželo diplom. Soutěžilo ve složení: Věroslav Šafařík, Josef Leták, Josef Petrovický, František Horák, František Petrovický, Anna Šafaříková, Ladislav Příbyl.

V minulosti se nezapomínalo ani na práci s mládeží. Můžeme se např. dočíst v časopise Požární ochrana Č. 2 z r. 1969, jak mladí požárníci v soutěži žňových hlídek mládeže se umístili v r. 1968 na druhém místě v nymburském okrese.

Dorostenecký kolektiv byl založen v r. 1977.

Naši členové jsou držitelé odznaků za příkladnou práci, za zásluhy, čestných uznání OV a ZOo Strojníci převzali techniku do socialistické péče.

Na začátku 70. let byla provedena přestavba požární zbrojnice, kde byla rozšířena garáž a přistaveny společenské místnosti.

Pravidelně je prováděn sběr železa. Nezůstali jsme stranou v dárcovství krve, ani v dalších společensky prospěšných činnostech, o čemž svědčí počty odpracovaných brigádnických hodin na plnění akcí volebního programu,

Ing. Milan Zima

ZALOŽENÍ POŽARNÍHO SBORU

Od pradávna. byl oheň nezbytným pomocníkem člověk., bez něhož by nebyla dnešní kultura dosáhla své výše, ale byl mu také nepřítelem nejstrašnějším a ničivým, jestliže s ním nebylo zacházeno opatrně. Odtud také pochází známé pořekadlo: "Oheň jako voda dobrý sluha - ale zlý pán". Proto také od nepaměti až do dnešní doby oprávněný strach před ohněm a veškeré snažení a úsilí lidstva směřují k tomu, aby bylo zabráněno jeho vznikutí. Za starých dob, kdy uhašení ohně nebylo dostatečných pomůcek a účinek jeho byl tím strašlivější, mívali naši předkové zvýšené obavy a chránili se před vznikem ohně různými pověrami. U nás na Královéměstecku chránila prý před ohněm rybí kost uložená pod krovem. Kost musela být od Štědrého večera. Proti blesku hromniční svíčka. To nebyla ovšem žádná ochrana. Lidé začali uvažovat o bezpečnosti proti požáru z praktického hlediska. Jednotliví sousedé za pomoci obce slučovali se k vzájemné pomoci. Byla to však pomoc nedostatečně organizovaná, postrádající potřebných znalostí, výcviku a také kázně.

Tak došlo v letech sedmdesátých k organizaci dobrovolných sborů hasičských. V r. 1876 byl založen Sbor dobrovolných hasičů v Poděbradech, v r. 1879 v Městci Králové, v Běruničích

byl utvořen přípravný výbor sboru dobrovolných hasičů. Postupně zakládány sbory hasičské i v dalších obcích a bylo nutno pomýšlet na organizaci větších jednotek, které by slučovaly sbory k jednotnému vedení a výcviku. Byly založeny tzv. župy hasičské. První župa na politickém okrese poděbradském byla založena v r.1881 a nesla název Hasičská župa královéměstecská č. 21. Nejstarším spolkem v Běrunicích je sbor dobrovolných hasičů, který byl založen r.1880 Františkem Libánským, ten se stal prvním velitelem. Kromě něho čítal sbor po svém založení 10 členů:

František Libánský, rolník - velitel

Václav Procházka, rolník - od r. 1910 velitel Václav Voska, kovář - podvelitel

Václav Zelinka, domkář - hasič

Josef Příbyl, ponocný - hasič

František Myška, domkář - hasič

František Louda, zedník - hasič

František Brzák, zedník - hasič

Antonín Knytl, domkář - hasič

František Procházka, obuvník - hasič František Ženatý, kolář - četař

Stříkačku a celé zařízení koupilo pro sbor obecní zastupitelstvo. Sbor běrunický, který patří mezi nejstarší na našem venkově, plnil úspěšně svoje poslání od svého vzniku. Již r. 1890 pořádal oslavu svého 10letého trvání, která byla velkým svátkem v naší obci. Zúčastnil se r. 1891 Všehasičského sjezdu v Praze, r. 1896 slavnosti odhalení pomníku Krále Jiřího v Poděbradech a r. 1903 sjezdu slovanského hasičstva v Praze. R. 1909 byla založena knihovna sboru, která r. 1922 byla odevzdána obecní knihovně.

R. 1910 konala se oslava 30letého trvání sboru. Oslava tato se také vydařila. Za první světové války ustala činnost téměř úplně, po převratu byla obnovena zvětšenou měrou. Sbor kromě ostatní činnosti pořádá též divadla. Sehrál r. 1923 divadlo v přírodě „jménem veličenstva“ a "Poprava J. Kudrny", v témže roce zúčastnil se sbor sjezdu československého hasičstva v Praze.

R. 1926 byla založena u sboru samaritánská stráž o 3 mužích a 1 ženě.

Téhož roku pořádal sbor u příležitosti svého 45letého trvání župní sjezd, r. 1934 pak společně se spolkem divadelních ochotníků v Běrunicích sjezd rodáků z Běrunic, za kterého bylo sehráno v přírodě divadlo "Rumburská vzpoura". Sbor uspořádal r. 1935 sbírku na záchranu Jiráskova divadla v Hronově a r. 1936 na Fond pro československé zahraničí. Obě sbírky činily 570,- Kč.

Od založení požárního spolku do r. 1938, rok od roku přibývalo členů.

Za zmínku stojí vzpomenout na tyto členy: František Obešlo, říd. učitel, V. Vintera, farář, Fr. Jenne, učitel, Vincenc Libus, majitel cihelny, Robert Svoboda, říd. učitel, Josef Mach, rolník, František Šrejma, hostinský, Matějčíček, obecní strážník, Ladislav Příbyl, rolník, František Příbyl, rolník, Václav Král, rolník, Josef Eliáš, tovární dělník, Antonín Antoš, hostinský, František Sodoma, rolník, Josef Morávek, rolník, František Rohlíček, rolník, Josef Vachek, cihlářský mistr, Ludvík Vogel, obchodník, Alois Steklý, truhlář, Jan Mašinda, kolář, Karel Ouský, rolník, Josef Ouský, truhlář, Bohumil Tománek, obuvník, Fr. Tománek, dělník, Václav Hyšpler, tesař, Václav Hyšpler, dělník, Václav Brzák, dělník, Fr. Hamral, dělník, Jan Brzák, dělník, Josef Petrovický, truhlář a jeho synové Václav a František, zedník, Josef Horáček, dělník, Fr. Pilař, rolník, František Zima, rolník, Jan Votava, dělník, Jan Hofman, rolník, Josef Hladík, dělník, Václav Káda, dělník, Václav Etlík, dělník, Josef Barták, zedník, Josef Smolík a řada dalších.

V r. 1938 byl starostou Josef Mach, velitelem Bohumil Tománek, jednatelem a pokladníkem Jos. Příbyl, vzdělavatelem Jaroslav Vilímovský, učitel zdejší školy. V r. 1942 za jeho

Požáry v obci Běrunice

Václav Kakrda čp. 87	1909
Václav Jiránek čp. 63	1922
Fr. Otčenášek čp. 151	1922
Václav Procházka čp. 5	1924 – stodola
Josef Petrovický čp. 121	1925
Fr. Mašinda čp. 84	1925
Josef Řeháček čp. 85	1925
Fr. Semirád čp. 100	1926
Alois Steklý čp. 96	1927
Václav Straka čp. 101	1929
Josef Votava čp. 54	1929
Josef Buřič čp. 144	1929
Josef Libánský čp. 118	1929
Václav Trčka čp. 81	1930
František Zima čp. 80	1930
1931 – 1949	
Jan Mašinda čp. 37	Fr. Kocfelda čp. 95
Václav Hyšpler čp. 50	Antonín Semirád čp. 48
Fr. Svoboda čp. 122	Václav Svoboda čp. 125
Josef Ouský čp. 70	Josef Karban čp. 71
František Vaňura čp. 72	František Káda čp. 112
Rudolf Horáček čp. 111	Václav Louda čp. 128
Josef Ouský čp. 129	Václav Zavřil čp. 116
Josef Mach čp. 78	František Kosina čp. 125
Josef Leták čp. 124	Josef Duba čp. 102
Josef Hladík čp. 153	Václav Zima čp. 43
Jaroslav Šantrůček čp. 35	Ladislav Přibyl čp. 6
Josef Hrdina čp. 69	
1950	
Fr. Rohlíček, č.53 - stodola při výmlatu	
1972	
Anna Šulcková, č.167 - stodola	

režie bylo sehráno divadelní představení "Otec". V té době čítal sbor 17 členů činných a 46 členů přispívajících. Výzbroj sboru byla velmi nedostatečná neb tvořila: čtyřkolová stříkačka ruční, berlovka, 100 m výpustných hadic, 10 m sacích hadic, 2 hákové žebříky, trhací hák, výzbroj a výstroj pro 15 mužů, pro 3 samaritány a nosítka. Sbor dojížděl k likvidaci požárů do Běruniček a do Velkých Výklek, než byl utvořen Čs. svaz požární ochrany, místní organizace Velké Výkleky.

Požárníci několikrát zasahovali při požáru obilí, kde zdejší katastr protíná trať ČSD Chlumeč nad Cidlinou-Křinec. Díky preventivnímu opatření, které se provádí zdejší požární ochranou každým rokem důsledně, požáry ustaly úplně. V r. 1972 dobudována požární zbrojnice nákladem 216000 Kčs.

Na požární zbrojnici bylo odpracováno 1236 brigádnických hodin. Dnes požární sbor vlastní motorovou stříkačku PPS 12 s celým příslušenstvím a výzbrojí, 18 pracovních, 16 vycházkových uniforem a výstroj. Kulturní činnost a spolupráce s místními občany a MNV v Běruničích je velmi dobrá. Každým rokem pořádá pravidelně pouťovou zábavu, požárnický ples, což požární ochraně přináší i finanční přínos. Účastní se oslav Mezinárodního den žen, Mezinárodního dne dětí a májových oslav v Městci Králové. Největší pozornost je věnována cvičením jak na suchu, tak i s vodou v rámci okrsku. V r. 1975 bylo provedeno okresní cvičení CO za účasti 9 požárních sborů v obci Slibovice. Voda byla předávána do vzdálenosti 1800 m na obilní sklad JZD Velký říjen. Cvičení proběhlo bez závad, ke spokojenosti zástupců

okresní požární ochrany. Zúčastnili jsme se 50letého trvání požárních sborů ve Vlkoově nad L., v Kněžičkách a ve Dlouhopolsku. Jen loňského roku byla v Běruničích provedena tři okrsková cvičení spojená se soutěží družstev za účasti zástupců okresní požární ochrany z Nymburka a okrskového velitele Václava Midlocha.

Kamenem úrazu je v naší obci vodní zdroj. Rybníček "Plácek" je z poloviny roku bez vody a jiný větší zdroj zde není. Vodní nádrž u zdejšího kravína je po celý rok bez vody. Právě zde je třeba tento problém vyřešit ke spokojenosti všech občanů.

Staří členové pomalu odcházejí na zasloužený odpočinek a právě ke stému výročí základní organizace. požární ochrany by ji měla mladá generace omladit.

Jaroslav Pánek

SPOLKOVÁ ČINNOST V OBCI BĚRUNICE

R. 1895 byla založena "Hospodářsko-čtenářská beseda v Běrunicích". Již prvního roku trvání měl spolek 50 členů. Činnost se vyvíjela velmi slibně. Spolková knihovna čítala brzy 400 svazků. Také divadelní činnost byla velmi pěkná. Ze sehraných divadel se zvláště líbila: Dobrý venkovan, Na dušičky, Písmákova dcera, Peníze, Sokyně atd. Činnost spolku zanikla úplně kolem r. 1956.

V r. 1902 byl založen spolek domkářů "Svornost". Spolek měl 8 secích strojů, plečky, mašinky na jetelové semínko a různé stroje, které používali členové k společnému obhospodařování svých pozemků. Spolek dal podnět k založení spořitelního a záložního spolku kampeličky v Běrunicích r. 1905, zasloužil se o zřízení strojního družstva, dobytčí pojišťovny a účinně podporoval zavedení elektrického osvětlení v Běrunicích.

Tělovýchovná jednota Sokol v Běrunicích trvá již od r. 1905 a je nejstarší vesnickou jednotou na Královéměstecku. Při založení čítala 14 členů činných a 16 členů přispívajících. Jednota se měla čile k práci již od začátku. V září 1905 konala první veřejné cvičení, 9. září 1906, druhé veřejné cvičení na Kvízovce. Větší ruch nastal opět r. 1912, kdy za spoluúčasti místního hasičstva a "Besedy" pořádala okrskové cvičení spojené s národní slavností. Čistý zisk; ve výši 70 K tvořil základní fond pro postavení opatrovny. Tento fond byl podporován i nadále z výtěžku divadelních her. Při parcelaci zbytkového statku v Běrunicích byly r. 1930 koupeny stáje. Budova 27 m dlouhá a 10 m široká byla velmi vhodnou na úpravu sokolovny. V té době byla jednota ve velké finanční tísní, kdy úrok za 40 tisíc Kčs dluhu vyčerpal všechny příjmy, pozbyla jednota cvičební místnosti a zdálo se, že musí zaniknout. Zavedli nový způsob hospodaření, ve kterém veškeré práce byly prováděny zdarma. A výsledek se zásluhou jednatele Fr. Tillmana, odb. učitele, záhy dostavil. Kino bylo aktivní, zvýšila se činnost divadelní za režie místních učitelů. Bylo sehráno mnoho představení, kupříkladu: Evropa hoří, Žluté nebezpečí, Červ, Lojzicka, Na Sv. Kopečku, Na závětrí pod Šumavou atd., což byl tehdy zdroj krásných příjmů. V r. 1933 byl pořádán 8. župní slet, který se vydařil. Po tomto úspěchu a za spolupráce všech občanů byla provedena sbírka na podlahu v sokolovně, kde přispěli všichni občané. Přišel však r. 1942, kdy občané byli zdrceni zprávou, že byl zatčen gestapem 8. října 1942 br. říd. učitel Josef Kasal, který byl umučen v koncentračním táboře v Osvětimi v březnu r. 1944. V r. 1945 přišel o život v pohraničí člen revoluční gardy Josef Křivský. Po osvobození Sovětskou armádou se rozvíjela spolková činnost o hodně lépe. V letech 1958-1960 za obětavosti výboru a všech členů jednoty bylo upraveno hřiště, oplocení, postaveny kabiny, krytý stadión pro diváky, sprchy atd. Finanční náklad činil 318 000 Kčs. Odpracováno brigádami 4230 hodin. V r. 1975-1977 v sokolovně přistaveno přísálí, parkety, osvětlení, úprava jeviště, topení atd. Dnes slouží pro kulturní účely. Náklad na úpravu byr 418 000 Kčs, odpracováno brigádně 5625 hodin. Mnoho zdaru do další práce!

Jaroslav Pánek

SPOLEK DIVADELNÍCH OCHOTNÍKŮ

Spolek po první světové válce sehrál mnoho divadel a jeho činnost byla velmi pestrá. Měl

hodně přívrženců z řad dělnické třídy. Sahrál nejvíce divadel v obci za svízelných podmínek, kde záleželo na náladě hostinských. Takže se museli stěhovat z hostince do druhého hostince jako kočující společnost. Z divadel stojí za zmínku: Poprava 27 českých pánů, Mistr Jan Hus, Naši furianti, Paličova dcera atd. Největšího úspěchu měly operety za režie Anny Hofmanové a tehdejšího kapelníka Jindřicha Hofmana: Písnička srdce, U panského dvora, Ta naše písnička česká atd. Činnost divadelního spolku ustala úplně v r. 1955 - ke škodě občanstva!

Jaroslav Pánek

V. Semirád, M. Zima, J. Hyšpler, J. Pilař, J. Bařka, B. Brzák V. Šimák, M. Semirád, J. Beneš, J. Ouzký, M. Štěpán, J. Pánek, P. Pavlásek, Z. Petrovický, M. Nádeník, Z. Kocfelda

